

Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

2. Podpůrná opatření

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka.

Podpůrná opatření spočívají v:

- poradenské pomoci školy (školní poradenské pracoviště) a školského poradenského zařízení (Speciálně pedagogické centrum - SPC, Krajská pedagogicko-psychologická poradna - KPPP)
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče na doporučení školského poradenského zařízení (SPC, KPPP)
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek
- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu
- využití asistenta pedagoga
- využití dalšího pedagogického pracovníka nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů
- poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Členění konkrétních podpůrných opatření do stupňů, pravidla jejich použití a normovaná finanční náročnost podpůrných opatření druhého až pátého stupně jsou stanoveny v *příloze č. 1 Vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.*

Podpůrná opatření se poskytují samostatně nebo v kombinacích různých druhů a stupňů v souladu se zjištěnými speciálními vzdělávacími potřebami žáka. Konkrétní druh podpůrného opatření lze poskytovat pouze v jednom stupni.

Poskytování **podpůrných opatření prvního stupně** představuje minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání. V rámci podpůrných opatření prvního stupně může být realizována i **pedagogická intervence**. Škola také může pro žáka zpracovat **Plán pedagogické podpory (PLPP)**. Podpůrná opatření škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování těchto podpůrných opatření škola vyhodnotí, zda vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka nastavená podpůrná opatření nepostačují, doporučí škola zákonnému zástupci využití poradenské

pomoci školského poradenského zařízení (Pedagogicko-psychologické poradny nebo Speciálně pedagogického centra).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně jsou poskytována na základě doporučení školského poradenského zařízení (Pedagogicko-psychologické poradny nebo Speciálně pedagogického centra). Podmínkou poskytování jejich poskytování školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka. Ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka škola průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření. Je-li doporučen, vypracovává škola pro žáka **Individuální vzdělávací plán (IVP)**.

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu, zejména v situaci, kdy pro poskytování podpůrných opatření prvního stupně nepostačuje samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Individuální vzdělávací plán obsahuje:

- údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem
- identifikační údaje žáka
- údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka
- informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka
- informace o případné úpravě očekávaných výstupů vzdělávání žáka
- jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka

Zpracování a provádění IVP zajišťuje škola. Tvorbu, realizaci, úpravy a vyhodnocení IVP koordinuje školní speciální pedagog, který zadává úkoly jednotlivým pracovníkům.

IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel/učitelé konkrétního vyučovacího předmětu ve spolupráci se školním speciálním pedagogem, případně dalším pracovníkem školního poradenského pracoviště (školní psycholog, ev. metodik prevence).

IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, kteří budou seznámeni s doporučením školského poradenského zařízení (SPC, KPPP), a se zákonnými zástupci žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 3 Vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, z aktuálního doporučení školského poradenského zařízení (SPC, KPPP) a z realizovaných rozhovorů.

Školní speciální pedagog zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn, a stanoví termín zpracování IVP (nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela informovaný souhlas zákonného zástupce žáka), organizuje společné schůzky s rodiči/zákonnými zástupci, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Pověřený pedagogický pracovník (třídní učitel, školní speciální pedagog atp.) seznámí s IVP všechny pedagogické pracovníky pracující se žákem a současně zákonného zástupce žáka, kteří tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

Školní speciální pedagog po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka zajistí zaznamenání údajů do školní matriky.

IVP může být v průběhu školního roku doplňován a upravován dle aktuálních potřeb žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo dle aktuálního doporučení školského poradenského zařízení (SPC, KPPP).

Školské poradenské zařízení (SPC, KPPP) ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.

Ze strany školy se na vyhodnocení IVP podílí třídní učitel nebo učitel/učitelé konkrétního vyučovacího předmětu, školní speciální pedagog, případně asistent pedagoga.

3. Formy vzdělávání

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami využíváme dvě **formy vzdělávání**:

- a) vzdělávání ve třídách (tzv. „běžná“ třída)
- b) vzdělávání ve třídě zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona (dříve tzv. speciální třída)

Vzdělávání ve třídách

Se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve třídách máme dlouholeté zkušenosti. Naší školou prošli (a stále prochází) žáci s nejrůznějšími druhy zdravotního znevýhodnění. Při tomto způsobu vzdělávání klademe důraz nejen na zabezpečení speciálních vzdělávacích potřeb žáka, ale i na práci se sociálním klimatem třídy.

Vzdělávání ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 Školského zákona

Tyto třídy jsou zřizovány podle druhu zdravotního znevýhodnění uvedeného v § 16 odst. 9 školského zákona. V naší škole zřizujeme třídy pro žáky s mentálním postižením nebo se souběžným postižením více vadami, kdy jedním z postižení je lehké mentální postižení.

V těchto třídách mohou být zařazeni žáci dvou i více ročníků, popřípadě i prvního a druhého stupně. V odůvodněných případech se v nich mohou vzdělávat i žáci s jiným zdravotním znevýhodněním uvedeným v § 16 odst. 9 školského zákona.

Žáka lze do třídy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona zařadit pouze tehdy, shledá-li školské poradenské zařízení (SPC, KPPP), že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení žáka do této třídy je písemná žádost zákonného zástupce žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem žáka.

4. Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- střídání jednotlivých výukových metod
- multisenzorický přístup
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na reproduktivní metody upevňující zapamatování (opakování, procvičování), metody názorně-demonstrační (pozorování, předvádění, demonstrace, projekce) a metody dovednostně-praktické (vlastní aktivita a činnost žáků)
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- řešení typových úloh a problémů
- opakování základních principů učiva
- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- individualizace a diferenciací výuky
- dělení a spojování vyučovacích hodin
- využívání frontální i kooperativní výuky
- využívání skupinové práce, práce ve dvojici, individuální práce se žákem
- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků
- vložení krátké přestávky do vyučovací hodiny
- zajištění změny polohy v průběhu vyučovací hodiny (zejména u žáků s tělesným postižením)

c) zařazení **předmětů speciálně pedagogické péče** dle aktuálního doporučení školského poradenského zařízení (SPC, KPPP)

5. Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno školním psychologem, který je zároveň vedoucím školního poradenského pracoviště, jenž koordinuje jeho činnost, dále školním speciálním pedagogem a metodikem prevence. Kompetence výchovného poradce jsou rozděleny mezi tyto tři osoby. Školní speciální pedagog je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

6. Zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání některých žáků naše škola spolupracuje s pracovníky Diakonie Vsetín a

Charity Vsetín, případně s pracovníky dalších nestátních neziskových organizací a pracovníky OSPOD (Orgán sociálně-právní ochrany dětí), kteří s rodinou pracují. Spolupráce spočívá především v předávání informací a koordinaci aktivit pro žáky s cílem podpory školní úspěšnosti. V některých případech se spolupráce týká stabilizace rodinné situace.

U některých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola spolupracuje s Auxiliem o.p.s., a to především v oblasti zajištění osobní asistence při aktivitách žáků mimo výuku.

Příležitostně škola spolupracuje s nestátními neziskovými organizacemi na realizaci některých projektů (např. Charita Vsetín – výroba reminiscenčních boxů, Auxilium o.p.s. – Pohádky pro děti s PAS).